

Бакал Я. С.

Студент 5-го курсу факультету соціології і права НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Цирфа Г. О., к.і.н., доц., факультету соціології і права НТУУ «КПІ»

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Конкурентні відносини почали формуватися з початку здійснення господарської діяльності, ще в стародавні часи. Особливо актуальним регулювання конкурентних відносин стало з моменту створення Європейського Співтовариства. Адже, основною ідеєю створення ЄС було започаткування «спільного ринку», побудованого на 4 свободах: руху капіталів, товарів, послуг, робочої сили [1.ст. 95].

Політика ЄС направлена на розвиток конкуренції та попередження порушень в даній сфері, для здійснення цієї діяльності та забезпечення вільного розвитку конкуренції була створена **Європейська комісія ЄС** (далі – Комісія). До складу Комісії входить Генеральна дирекція з конкуренції, яка готує формальні адміністративні рішення. Окрім того, в кожній країні створюється спеціальний орган, який здійснює регулювання у конкурентній сфері. Відтак, регулювання конкурентних відносин відбувається на двох рівнях: на державному та наднаціональному.

Спеціально уповноваженим органом в структурі органів ЄС, який здійснює розгляд кожної конкретної справи в сфері антиконкурентних дій суб'єктів господарювання є **Комітет з конкуренції**.

При виявленні певного правопорушення Комітет з конкуренції обирає один зі способів для запобігання порушень у конкуренції, які передбачені в Керівництві Комітету з Конкуренції СС8 від 2008р. «Засоби попередження злиттів»[2]:

Заборона, яка може бути повною чи частковою, в залежності від впливу можливих дій на розвиток економіки. При застосуванні даного засобу Комісія з конкуренції окрім того проводить розслідування, яке направлене на знаходження міноритарних часток таких підприємств на ринку, та можливого їх викупу.

Розподіл, роздержавлення, виділ підприємств, котрі займають монопольне становище. Основною метою даного способу являється створення нових конкурентоспроможних підприємств на ринку. Завдяки цьому методу відбувається переформування структури ринку. При застосуванні роздержавлення при створенні нового підприємства, на нього можуть покладатися додаткові обов'язки, щодо можливих дій на ринку, здійснюватися моніторинг за діяльністю такого підприємства.

Засоби, що забезпечують доступ до прав інтелектуальної власності, які проводяться шляхом надання ліцензій та патентів підприємствам, які можуть конкурувати на ринку.

Встановлення меж на вчинення певних операцій певними суб'єктами господарювання. Такі обмеження можуть стосуватися у забороні укладати такими суб'єктами зі своїми споживачами наприклад довгострокових, ексклюзивних угод, створювати можливі додаткові витрати для споживачів при укладенні договорів, розділяти предмет договору, чи поєднувати його з іншими елементами. Окрім того на осіб може бути покладено обмеження щодо встановлення цін на певні продукти, послуги та недопущення дискримінації можливих конкурентів на ринку, та не перешкоджання входження нових конкурентів на ринок.

Контроль за результатами діяльності суб'єктів господарювання на ринку.

Рекомендації, щодо правил поведінки на ринку. Комісія з конкуренції надає рекомендації суб'єктам господарювання, щодо доцільної їх поведінки у певній ситуації.

В Україні, відповідно до чинного законодавства про захист економічної конкуренції можна виділити наступні способи попередження правопорушень у сфері економічної конкуренції котрі здійснюються при державному регулюванні економіки: надання дозволів на узгоджені дії суб'єктів господарювання, надання дозволів на концентрацію суб'єктів господарювання, здійснення планових та позапланових перевірок дотримання конкурентного законодавства. Спеціально уповноваженим державним органом, який забезпечує дотримання конкурентного законодавства та попередження правопорушення в даній сфері є Антимонопольний комітет України.

Враховуючи вищезазначене, система регулювання конкурентних відносин ЄС є більш складною і ефективнішою, адже дворівнева система дозволяє здійснювати регулювання господарських відносин у сфері конкуренції, які можуть зашкодити торговим інтересам як конкретної держави, так і усього Співтовариства.

Щодо попередження правопорушень, то одним із способів попередження правопорушень, який використовується у практиці ЄС, та може бути запозичений Україною, є використання засобів, що забезпечують доступ до прав інтелектуальної власності, котрі проводяться шляхом надання ліцензій та патентів підприємствам, які можуть конкурувати на ринку. При використанні даного способу, можлива підтримка малоефективних секторів економіки, які потребують розвитку. Надання їм можливості використання передових, інноваційних технологій прискорить їх розвиток та підвищить конкурентоспроможність на ринку, окрім того розподіл інноваційних технологій на ринку між багатьма суб'єктами створить перешкоди для зайняття певними суб'єктами монопольного становища на ринку.

Усі інші способи попередження антиконкурентних правопорушень передбачені в законодавстві ЄС, закріплені і в вітчизняному законодавстві та активно використовуються.

Список використаних джерел:

1. Общая теория государства и права : Академический курс в 2-х т. / Под ред. Марченко М.Н. Т.2 : Теория права. – Москва : Зерцало – 1998. – 656с
2. CC8 – Merger Remedies: Competition Commission Guidelines November 2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.competition-commission.org.uk>